

національної системи охорони здоров'я, з урахуванням кращого зарубіжного досвіду та рекомендацій впливових міжнародних організацій в охороні здоров'я, насамперед ВООЗ, на основі міжгалузевого, міжсекторального підходу за участю усього суспільства.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ КАРАНТИНУ В ЗВ'ЯЗКУ З ПАНДЕМІЄЮ COVID 19

Грузева Т. С.¹, Паламар Б. І.¹, Тукаєв С. В.²

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця¹

*Università della Svizzera Italiana, Faculty of Communication, Culture, and Society,
Institute of Public Health²*

Пандемія коронавірусу – 2019 (COVID-19) та пов'язаний з нею карантин в багатьох країнах привели до радикальних змін в повсякденному житті людей. Пандемія і супутні з нею проблеми в медицині та економічна криза змінили поведінку та внесли високий рівень невизначеності практично в усі аспекти повсякденного життя. Масштаб загрози для особистої безпеки призвів до значного збільшення кількості розладів психічного здоров'я і відповідає визначенню травмуючої події.

Триаду психологічних чинників, пов'язаних з реакцією на пандемію складали нетерпимість до невизначеності (intolerance of uncertainty), теорії заговору (conspiracy ideation) та моральної відчуженості (moral disengagement). Наростаюча невизначеність та нетерпимість до неї є ключовим чинником, що визначає реакцію і поведінку в таких умовах. Вченими встановлено, що нетерпимість до невизначеності є одним з критичних чинників для дотримання введеного владою режиму ізоляції та соціального дистанціювання. Нетерпимість до невизначеності виникає з негативної уяви про невизначеність і її наслідків. Деякі науковці вказують, що витoki нетерпимості до невизначеності у надмірній схильності вважати неприпустимим виникнення маловірогідних негативних подій. Carleton (2016 p.) визначає нетерпимість до невизначеності як диспозиційну неспроможність особистості винести негативність невизначеності ситуації, що викликана відсутністю ключової та достатньої інформації. В умовах, коли невідомість сприймається особливо інтенсивно, нетерпимість до невизначеності на фоні поглиблення емоційних проблем призводить до розвитку тривожних розладів. Підвищення тривожності при пандемії призводить до розвитку стрес розладів. Існує прямий зв'язок тривожності і ризику розвитку вигорання. Нетерпимість до невизначеності є основним чинником для занепокоєння, стану тривоги, агорафобії, обсесивно-компульсивного розладу, депресії і розладу харчової поведінки. Потреба у передбачуваності як перемінна непереносимості невизначеності разом з нерішучістю (indecisiveness) і орієнтованим на себе перфекціонізмом (self-oriented perfectionism) є корелятами особистісного занепокоєння (trait worry) та генералізованого тривожного розладу (generalized anxiety disorder). Вплив нетерпимості до невизначеності у розвитку тривожних розладів (anxiety

disorders) пов'язаний з центральною роллю цієї риси у розвитку проблемного занепокоєння (problematic worry) і використання дезадаптивних стратегій подолання стресу (maladaptive coping). На невизначеності ґрунтується стійкий до зникнення страх (extinction-resistant fear), який є центральною ознакою патологічної тривоги (pathological anxiety).

Реакція на невизначеність обумовлювала опанування особистості під час пандемії. Така реакція є чинником психічного здоров'я. Підвищений рівень невизначеності в суспільстві призвів до інтенсивного загального дистресу, розвитку психічних розладів, погіршення настрою, підвищеної тривожності, депресії, вигорання, гострим стрес розладам і післятравматичним стресовим розладам, обесивно-компульсивним розладам.

Разом з тим, потрібно зазначити, що індивідуальна різниця в проявах нетерпимості до невизначеності (intolerance of uncertainty) визначає ризик розвитку підвищеної тривожності (heightened anxiety), стресу (stress) та орієнтацію на подолання труднощів (approach-oriented coping). Високий ступінь непереносимості невизначеності у людей з вираженою тривожністю (anxious individuals = anxiety disorders) призводить до невинновано високих оцінок серйозності, важності, значимості і вірогідності виникнення несприятливих лякаючих подій (feared events).

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ОКУПАЦІЇ ТА БОЙОВИХ ДІЙ НА МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ ВЕЛИКА ДИМЕРКА

**Науменко О.М., Губська Д.Я., Калашченко С.І., Киричук А.А.,
Гринзовський А.М., Болбат С.А.**

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України, яке розпочалось 24.02.2022р, психічний стан людей різко погіршився, що призвело до падіння якості життя, постійної тривоги, та інших психологічних порушень. Хоча, перші бойові дії почалися ще у 2014 році, більша частина населення України не відчула на собі змін у повсякденному житті та емоційно-психологічному стані, але наслідки подій, які почалися 24 лютого 2022 року змогли зачепити кожного українця. Особливого стресу зазнали люди, які під час повномасштабного вторгнення перебували під окупацією, а саме зі східних, південних, північно-східних та центральних областей України, де проводилися або продовжують відбуватися бойові дії. Київська область була однією з перших, хто відчув на собі всі жахи окупації, і, на прикладі жителів селища міського типу Велика Димерка Великодимерської територіальної громади Броварського району Київської області, яке зазнало окупації з 8 до 31 березня 2022 року, ми розглянемо, як змінилася стресостійкість людей, які пережили ці події, адже зміна цього фактору є маркером виникнення медико-соціальних наслідків у людей, що зазнали дії травмуючих чинників протягом тривалого проміжку часу.